

Parenesisul lui Efrem Sirul s-a bucurat de o largă răspîndire în toate literaturile. La noi se cunosc pînă în prezent cinci versiuni manuscrise, din sec. XV—XVII¹.

Textul românesc din *Învățăturile lui Neagoe* corespunde unei versiunii de redacție *sîrbă* din sec. al XV-lea, ca cele păstrate și în manuscrisele din țara noastră, citate în acest studiu².

Atît versiunea slavă cît și cea românească e o traducere integrală și exactă a originalului lui Efrem Sirul, pe care-l reproducem paralel³.

Din compararea textelor se poate vedea mai bine și ce a omis Ioan Exarhul din originalul lui Efrem Sirul, cum l-a prelucrat și tradus.

Efrem Sirul, Omilia la Schimbarea la față, Ms. sl. 138. Bibl. Acad. RSR, f. 287 r.

Samyja vešti svedetelstvuet' i i
sily ego božestvenye učet' razsoch-
telnye jako est' Bogъ istinenъ i
strasti ego javljat' čelovekъ istinenъ.

*I stędzanie bod' ti pravdnъ ego stra-
šnyi.*

.....
.....
.....
.....

Aște ne bę plъtъ Marija vъ srędo
kto privede?

I aște ne bę Bogъ, Gavriilъ Gospoda
kogo naricaaše?

I aște ne bę plъtъ vъ jaslechъ kto
vъzleže?

I aște ne bę Bogъ aggeli sședșe
kogo slavleachō?

Originalul sirian îl reproducem în versiunea latină (Efrem Sirul, *Opera omnia* Coloniae, 1603, p. 688—689). Textul românesc urmează îndeaproape și integral versiunea latină. Pare că traducătorul a cunoscut-o:⁴

«Ipsae testantur res, et divinae ipsius virtutes docent illos qui valent discernere, ipsum esse Deum verum: passionesque ejus aperte demonstrant, ipsum verum esse hominem. Et si id sibi persuasum non habent, qui infirmi atque imbecilles sunt mente; poenas luent in die ejus formidabili.

¹ Trei sînt în Bibl. Acad. R.S.R. — Ms. sl. 137, 138 și 290; unul se păstrează la minăstirea Dragomirna și altul în Biblioteca episcopală din Arad.

² Vezi pag. 311, n. 3; 341 și n. 7 și pag. 342 cu n. 8.

³ După ed. latină. Efrem Sirul, *Opera omnia*, Coloniae, 1603, p. 686.

⁴ Adică: „îl vădesc, îl dau pe față”.

⁵ Versiunea greacă: Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν... Începutul: Αὐτὰ τὰ πράγματα μαρτυροῦσι... Versiune latină: *In transfigurationem Domini*, Ephraem Syrus, *Opera omnia*, Coloniae, 1603, p. 686—691.

Învățăturile lui Neagoe către fiul său Teodosie III Ms. 3488 Bibl. Acad. RSR, f. 86 v. în ediția N. Iorga (1910) la p. 136—139.

Cum și lucrurile lui îl arată și-l mărturisesc și puterile lui cele dumnezeiești cu socoteală învață că iaste Dumnezeu adevărat.

Și patimile lui îl spun și-l *vaduvesc*⁴ că iaste om deplin. Și de va gîndi cineva și se va socoti în slăbiciunea cugetului său într-alt chip, acela greu va să fie întrebat și ispitit în ziua cea groaznică și înfricoșată a judecății.

Dar deaca nu fu cu trup, Maria Fecioara ce purtă în pîntecele ei și pe cine vesti Gavriil arhanghelul că-i zise că iaste Dumnezeu? Și dacă nu fu om, în iasle cine zăcu și *fu înfășat în scutece*? Și dacă nu fu Dumnezeu, îngerii coborînd pe cine